

Strategische Alliantie Rijkswaterstaat – ProRail

Jaarrapport

Augustus 2016 – augustus 2017

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

ProRail

Toelichting bij foto voorpagina (bron foto: ProRail)

Omschrijving

De Veluwe wordt doorkruist door de rijksweg A 1 en het spoor tussen Amersfoort en Apeldoorn. Om ervoor te zorgen dat dieren veilig kunnen oversteken, bouwt ProRail in samenwerking met Rijkswaterstaat tussen Stroe en Kootwijk ter hoogte van Maanschoten een ecoduct over de A 1 en een faunatunnel onder het spoor.

1 Voorwoord

Geachte Minister en Staatssecretaris,

In 2011 markeerde de ondertekening van de overeenkomst waarbij Rijkswaterstaat (RWS) en ProRail een strategische alliantie sloten de start van een samenwerking tussen de twee belangrijkste netwerken van onze infrastructuur. In deze zesde Voortgangsrapportage wordt verslag gedaan van de bereikte resultaten binnen de verschillende thema's.

Begin 2017 is de samenwerking binnen de strategische alliantie geëvalueerd. Als eindverantwoordelijke directeuren hebben wij de resultaten besproken en kunnen we concluderen dat voor beide organisaties de strategische alliantie absoluut tot meerwaarde is. Samen staan we als grootste infrabeheerders sterker dan ieder voor zich. De 11 thema's en de werkwijze binnen de strategische alliantie staan niet ter discussie en zullen wij continueren. Mensen moeten blijvend de ruimte krijgen van het management van beide organisaties om initiatieven op te pakken en daarin ondersteund worden door hun bestuur.

Naast het continueren van onze strategische alliantie staan we na 5 jaar ook op een kantelpunt. De samenwerking wordt als vanzelfsprekend ervaren door collega's maar kan worden verdiept zodat er (nog) meer rendement ontstaat. Als toekomstige ontwikkelingen zien we kansen om kruisbestuivingen te organiseren tussen verschillende thema's en van daaruit concrete projecten te gaan realiseren. In de komende periode gaan we hier met alle betrokkenen mee aan de slag.

Met vriendelijke groet.

Cees Brandsen en Ans Rietstra

Utrecht, augustus 2017

2 Inleiding

Op 24 augustus 2011 is de samenwerkingsovereenkomst 'Strategische Alliantie ProRail en Rijkswaterstaat (RWS)' ondertekend. De alliantie heeft als doel om lopende samenwerkingen tussen beide organisaties te bestendigen, daar waar mogelijk verder uit te bouwen en om nieuwe initiatieven te ontplooiën.

Rijkswaterstaat en ProRail zijn beide infrastructuurbeheerder en groot opdrachtgever in het publieke domein. Beide organisaties beschikken op diverse vlakken over vergelijkbare kennis over infrastructuur en kennen overeenkomstige opgaven. Door samenwerking en kennisoverdracht verbeteren ze hun performance. Ook in de beheerconcessie 2015 – 2025 van ProRail heeft de samenwerking met Rijkswaterstaat een prominente plaats gekregen, met als doel verdere professionalisering van de taakuitvoering en waar mogelijk grotere efficiency te realiseren.

Om alle gezamenlijke projecten en samenwerkingen inzichtelijk te maken, wordt op basis van 11 thema's gerapporteerd:

- Samenwerking in Projecten;
- Tunneltechnologie;
- Arbeidsmarktstrategie;
- Communicatie;
- Assetmanagement;
- Marktbenadering;
- Innovatie;
- Duurzaamheid;
- Cyber Security en ICT;
- Verkeersleiding & Verkeersmanagement;
- Omgevingswet.

Het laatste thema Omgevingswet is eind 2016 toegevoegd aan de strategische alliantie.

3 Resultaten 2016 – 2017

Thema 1 Samenwerking in projecten

Een belangrijke factor om efficiënt samen te werken is goed weten wat elkaar beweegt en hoe organisaties werken. Bij samenwerken in projecten staat de ontmoeting tussen projectmanagers centraal. Daarnaast profiteren beide organisaties van elkaars werkwijzen en instrumenten.

Beheerste overdracht van realisatie naar beheer

Bij beide organisaties is een procedure die een gedegen en beheerste overgang van realisatie naar beheer nastreeft. ProRail heeft de 'Procedure 00055' en de afdeling IGP (Inbeheername Grote Projecten) van RWS heeft een "Procesbeschrijving van realisatie naar beheer". Beide processen/procedures hebben hetzelfde doel voor ogen: de overdracht van de projecten naar de beheersorganisatie beheerst en snel te laten verlopen met een tevreden klant als resultaat. Doel van de samenwerking is om bewezen procesonderdelen en praktijksuccessen van beide bedrijven te gebruiken om de eigen procedure voor een beheerste overdracht te versterken. RWS kan daarbij de ervaringen van ProRail gebruiken om de uniformeringsdiscussie met betrekking tot de overdracht naar beheer, te stroomlijnen. Er is interesse om de kennisuitwisseling verder uit te breiden maar ook om een project waar "we elkaar tegenkomen" te gebruiken om er concreet mee aan de slag te gaan en de ervaring op te doen in het veld. Als mogelijkheid wordt gedacht aan het project N65/verdiepte ligging spoor Den Bosch – Tilburg.

Expert-pool Beweegbare bruggen

De kennis op het gebied van beweegbare bruggen is schaars. Met de expert pool beweegbare bruggen versterken we elkaar op dit kennisgebied, door onderling kennis te delen op inhoud en proces. De werkgroep beweegbare bruggen is afgelopen periode tweemaal bijeen geweest en er is een eerste slag gemaakt met de inhoudelijke verkenning.

System Engineering

ProRail en RWS werken samen aan één taal voor Systems Engineering (SE) in de sector. Door gezamenlijk op te trekken, stralen we naar de sector de meerwaarde van SE uit en dat we hier als grote opdrachtgevers achter staan. Het voordeel van de samenwerking is dat aannemers en ingenieursbureaus eenduidigheid bij RWS en ProRail ervaren in de contracten, door een eenduidige en op elkaar afgestemde werkwijze middels Systems Engineering. Gezamenlijk blijven we investeren in het leren en verbeteren. Zo zijn RWS en ProRail gezamenlijk initiator van het traject SE Boost en worden PAO-cursussen gegeven.

Gate Reviews

ProRail heeft met het ministerie van IenM afgesproken om Gate Reviews in te gaan zetten bij MIRT projecten > € 35 miljoen, voor voorkeursbeslissing en projectbeslissing. RWS heeft ruim 10 jaar ervaring met het instrument Gate Reviews en een goedlopend proces met handige hulpmiddelen (formats, vragenlijsten, etc.) hiervoor ontwikkeld. Deze kennis en ervaring deelt RWS nu met ProRail zodat ProRail een vergelijkbaar proces voor Gate Reviews kan ontwikkelen en implementeren. Door gebruik te maken van de geleerde lessen van RWS kan ProRail op efficiënte wijze een Gate Review proces van goede kwaliteit inrichten met zo min mogelijk inspanning en kosten. Tevens is door het hanteren van een vergelijkbare werkwijze de herkenbaarheid van het Gate Review proces voor IenM geborgd.

In de zomer 2017 heeft ProRail de eerste gatereview (pilot) uitgevoerd voor het project Delft Zuid – Rijkswijk. Het RWS bureau Gate Reviews ondersteunt bij de begeleiding van deze pilot en levert een ervaren voorzitter voor het Gate Reviewteam.

19 en 20 september vindt de bijeenkomst 'Programma Gate Review Hoogfrequent Spoor Rotterdam-Rijswijk' plaats. Tijdens de bijeenkomst wordt het project en het gate review proces geïntroduceerd en krijgt ProRail de mogelijkheid om interviews af te nemen. Verder wordt er samengewerkt naar een eindbeoordeling die voorgelegd wordt aan het projectteam en de opdrachtgever. Afsluitend worden er afspraken gemaakt over de formele afronding van het rapport.

bron: mirtoverzicht.nl

Veiligheid

Rijkswaterstaat en ProRail hebben de ambitie een proactieve veiligheidscultuur (niveau 4) te hebben. Beide organisaties ondernemen dan ook veel om de veiligheidsprestatie te vergroten en leren actief van elkaars aanpak en systemen. Zo wil RWS conform de integrale benadering van veiligheid, en in lijn met recente wetwijzigingen, een veiligheidsmanagementsysteem (VMS) ontwikkelen. ProRail heeft al een VMS. RWS kan gebruik maken van de opgedane kennis en ervaring.

Door samen te werken bij het faciliteren van opleidingen vinden veel nieuwe ontwikkelingen en kennisdeling plaats. Van certificering op organisatieniveau tot intensieve gedragstraining op individueel niveau. Als voorbeeld hebben ProRail en RailAlert de ontwikkeling van serious gaming (Life Savers game) bij RWS gefaciliteerd. Niet alleen interessant vanwege de vergroting opleidingscapaciteit voor veiligheid, maar ook vanwege de Europese standaardisering van opleidingsfaciliteiten. Besluitvorming over invoering viel voorjaar 2017 achter negatief uit. Een ander voorbeeld is dat de workshop Aansprekend Veilig is opgenomen in het opleidingsaanbod van RWS en regelmatig wordt benut.

bron: lifesaversgame.nl

Korte meeloopstages

ProRail en RWS organiseren korte meeloopstages, waarmee medewerkers de gelegenheid krijgen in elkaars keuken te kijken en zo kennis te delen. De ambitie is om langere stages of zelfs uitwisseling van medewerkers te bewerkstelligen. Inmiddels zijn er uitvragen gedaan voor meeloopstages en zijn projecten benaderd voor meeloopplekken. In september 2017 gaat de eerste meeloopstage plaatsvinden en gaat een bouwmanager van ProRail een meeloopstage doen bij RWS bij de tunnel in Maastricht.

Thema 2 Tunnelproblematiek

Tunnels en met name de Tunnel Technische Installaties (TTI) spelen een steeds grotere rol bij het veilig kunnen exploiteren van weg- en spoortunnels. Daarbij moeten bij veel van de bestaande tunnels de installaties vervangen worden. De samenwerking tussen RWS en ProRail heeft als doel om maximaal van elkaars kennis en kunde gebruik te maken om zo de kwaliteit van de tunnels en de efficiëntie van het aanleggen, renoveren en het beheren van tunnels te verbeteren. Dit moet resulteren in veilige weg- en spoortunnels zonder verstoringen voor de gebruikers.

Belangrijkste uitdaging voor zowel RWS als ProRail is de renovatie van bestaande tunnels (inclusief de TTI's). De kennisdeling op dit gebied wordt al toegepast in op te starten tunnelrenovatieprojecten met als doel de overlast voor de tunnelgebruikers tijdens de renovatie te minimaliseren. De standaardisatie van eisen aan en oplossingen voor TTI's en de uniformering van werkwijzen voor ontwerp, realisatie en implementatie van deze installaties helpt de marktpartijen om zich te professionaliseren op het gebied van Informatietechnologie (IT) in tunnels. Mooi is te zien dat naast de inhoudelijke versterking van elkaars werk er ook geadviseerd wordt op de aanpak en werkwijze als ook op hoe om te gaan met marktpartijen.

Structurele overleggen en gezamenlijke werkbezoeken

In 2016 en 2017 hebben RWS en ProRail structureel overleg gehad over relevante onderwerpen en het bijsturen op de gezamenlijke gewenste focus. Hierbij informeren wij elkaar en verdiepen wij per sessie een specifiek onderwerp zoals in deze rapportage periode het projectmanagement bij tunnelprojecten ('ontwerpatelier' ProRail vs IPM-aanpak RWS), het concept van bedienen en beheren en toepassing van test- en ontwikkelsystemen.

Aanpak upgraden TTI's

ProRail heeft deelgenomen aan meerdere multidisciplinaire sessies van Rijkswaterstaat en het Duitse Strassenbau Nordrhein Westfalen over de aanpak van het upgraden van tunnel technische installaties van bestaande tunnels. Zo zijn er best practices uitgewisseld en zijn de criteria gedeeld m.b.t. het wel of niet (langdurig) sluiten van een te renoveren tunnel.

Kennisdeling Tunnelstandaard & Werkwijze Aanleg Tunnels

RWS heeft een toets uitgevoerd op de 'kaderstelling Architectuur TTI' en de 'moederspecificatie' van ProRail voor spoortunnels. Hiervoor is gebruik gemaakt van de in de 'RWS Tunnelstandaard' vastgelegde specificaties. Het advies van RWS is overgenomen door ProRail.

Thema 3 Arbeidsmarktstrategie

De stage- en meelooplekken tussen ProRail en Rijkswaterstaat zijn georganiseerd. De bevindingen worden verwerkt in een borgingsplan dat in 2018 gereed is. Verder is in verband met personele wisselingen binnen dit thema het afgelopen jaar nauwelijks vooruitgang geboekt. Uit de gehouden evaluatie is wel gebleken dat er kansen zijn om arbeidsmarktstrategie in de toekomst verder gezamenlijk op te pakken.

Thema 4 Communicatie en Politiek bestuurlijke sensitiviteit

Op de projecten en programma's waar ProRail en RWS samenwerken, is onze ambitie de Communicatie professioneel vorm te geven, rollen van te voren duidelijk neer te zetten en maximale spinoff te genereren met ruimte voor ieders domein.

Daarnaast zetten we in op de uitwisseling van ervaringen in het omgaan met de politiek bestuurlijke omgeving van RWS en ProRail op lokaal, regionaal, nationaal en internationaal niveau. Deze ervaringen benutten we om stakeholdermanagement verder te professionaliseren.

Gezamenlijke communicatie in projecten

De wijze waarop we onze gezamenlijke communicatie inrichten, is per project verschillend. Hieronder volgen twee voorbeelden waarin we gezamenlijk zijn opgetrokken in onze communicatieaanpak.

Meerjaren Programma Ontsnippering (MJPO)

bron: mjpo.nl

Door de aanleg van wegen, vaarwegen en spoorwegen zijn de natuurgebieden in Nederland in de afgelopen decennia als het ware versnipperd geraakt. Het MJPO zorgt voor ontsnippering van de natuur door het realiseren van o.a. ecoducten, ecoduikers, faunatunnels en makkelijk uitreedbare oevers rondom bestaande rijksinfrastructuur. RWS en ProRail voeren het MJPO gezamenlijk uit. Voor het MJPO is er een integraal plan, waarbij RWS de lead had. Hierin is één

kerncentrale boodschap geformuleerd, die leidend is voor alle communicatie over de diverse projecten van RWS en ProRail. Via de werkgroep communicatie is er actieve samenwerking, ook in de uitvoering en in het laten zien van de resultaten.

Botlekbrug

ProRail en RWS werken samen aan de realisatie van de nieuwe Botlekbrug. Voor dit project is een gezamenlijk communicatieplan opgesteld. Voorafgaand aan de start van het project, zijn een webtekst en Q&A ontwikkeld. Dit heeft een positief effect op de onderlinge samenwerking en de gezamenlijke uitstraling naar buiten.

bron: rijkswaterstaat.nl

Medegebruik Bureau Brussel en samenwerking EU

ProRail kan om niet gebruik maken van het kantoor van RWS in Brussel (Bureau Brussel). Dit medegebruik is in juni 2017 geformaliseerd, middels een overeenkomst tussen RWS en ProRail. De International Affairs managers van ProRail kunnen incidenteel gebruik maken van een werkplek en de beschikbare (vergader)faciliteiten. Het medegebruik van Bureau Brussel heeft tevens als voordeel dat de representanten van RWS en ProRail in Brussel structureel contact hebben, kennis delen en waar relevant gezamenlijk kunnen optrekken in diverse dossiers. Ook heeft ProRail deelgenomen aan de EU-dag van het Bestuur van RWS.

'a tale of two bridges'

Rijkswaterstaat en ProRail gingen op 12 april met elkaar in gesprek over de gang van zaken van het onderhoud van de Moerdijkbrug en Merwedebrug. Beide organisaties stelden zich open op over de problemen op beide bruggen. Wat was technisch mis met de bruggen, hoe kwamen we daar achter en hoe wordt dat opgelost? Hoe zijn we omgegaan met onze reizigers en stakeholders en hoe hebben we de media en het publiek bereikt en geïnformeerd. In deze gezamenlijke sessie hebben we inzicht gekregen in elkaars aanpak en leerpunten uitgewisseld.

Thema 5 Assetmanagement

Voor het seizoen 2016 – 2017 is de ambitie uitgesproken en zijn eerste verkenningen geweest op de volgende thema's:

- 'Vervanging en Renovatie' (V&R) (beide organisaties hebben in toenemende mate te maken met vervanging en renovatie van verouderde infrastructuur);
- Assetmanagement voor Installaties (Beide organisaties hebben te maken met toenemend complexe werktuigbouwkundige en elektrotechnische installaties. Deze installaties zijn kritiek. Een efficiënt onderhoudsconcept, en effectieve monitoring van deze installaties is cruciaal voor het dagelijkse functioneren van de infrastructuur.

In de praktijk bleken dit te generalistisch geformuleerde onderwerpen om te komen tot concrete punten van samenwerking, waardoor de voortgang op bovenstaande thema's in dit seizoen nog niet tot concrete resultaten heeft geleid.

Op meer concrete onderwerpen bleken de ambities voor uitwisseling afgelopen jaar duidelijker: 'hoe gaan we om met prestatiecontracten in onderhoud', 'kunnen we samenwerken op het gebied van inspectie strategieën?', (vergelijking van) LCC-methodieken. Op deze meer concrete onderwerpen heeft de verbinding in de vorm van verkennende gespreken plaatsgevonden. De ambitie is om deze onderwerpen in het komende seizoen 2017/2018 ook tot concrete resultaten te laten leiden.

Mede in het kader hiervan zal begin 2018 een bijeenkomst worden georganiseerd met spelers in de Assetmanagement-keten van beide organisaties om de wederzijdse verkenning op mogelijke samenwerking op deze (en andere) onderwerpen nader te inventariseren.

Thema's waar verder in het licht van Assetmanagement gemeenschappelijke energie op zit, zijn bijvoorbeeld:

- Industriële automatisering (IA); wij zien grote en snelle ontwikkelingen op het gebied van bediening en besturing en IA. Denk aan beveiligingssystemen, cyber security en remote sensing en monitoring (digitalisering van het onderhoud);
- Sourcing strategieën;
- Duurzaamheid en duurzame leefomgeving;
- Omgevingswet.

Deze thema's raken ook aan de andere alliantie thema's, dus een nieuwe ordening, zoals als voorgesteld in de evaluatie van de Alliantie is vanuit de Assetmanagementgedachte zeer gewenst!

Bij het verder verkennen van deze onderwerpen zal ook de mogelijke verbinding met vergelijkbare instellingen en allianties (zoals AMROR) nader worden onderzocht.

Bouw Informatie Model (BIM)

BIM staat voor Bouwwerk Informatie Management of Model en richt zich op het efficiënt, geïntegreerd bouwen en onderhouden van infrastructuur. RWS, ProRail en de gemeente Amsterdam passen BIM toe in het project Zuidasdok. Dit is een meerjarige samenwerking. Daarnaast wordt in informeel verband op specifieke onderwerpen kennis uitgewisseld over de toepassing van BIM.

Thema 6 Marktbenadering

De afgelopen jaren zijn binnen dit thema veel initiatieven opgepakt, waar beide organisaties nog steeds de vruchten van plukken.

- RWS heeft de door ProRail ontwikkelde CO2-prestatieladder geïmplementeerd. Het handboek CO2-prestatieladder 3.0 is in juli 2015 gereed gekomen. Deze wordt door RWS gebruikt in alle grote GWW-contracten.
- RWS heeft de door ProRail ontwikkelde stimuleringsregeling bewuste bouwers geïmplementeerd.
- Sinds 2013 worden gezamenlijke cursussen en bijeenkomsten georganiseerd voor Value Engineering en worden kennis en competenties gedeeld.
- ProRail is sinds 2015 begonnen het door RWS ontwikkelde DuboCalc in te zetten als EMVI criterium in haar aanbestedingen.
- Op reguliere basis (3 tot 4 keer per jaar) overleg met de kostenpool van RWS;
- Samenwerking tussen de aanbestedingsjuristen (3 tot 4 keer per jaar).

Kennisdeling Best Value Procurement.

RWS en ProRail delen al enkele jaren actief kennis en competenties op het gebied van BVP. Denk hierbij aan jobrotation en deelname van ProRailer aan de leergang BVP van RWS. Het Best Value kwartaaloverleg tussen RWS en ProRail is uitgebreid met NS, Schiphol en meerdere waterschappen. De samenwerking heeft onder meer geresulteerd in afstemming op het gebied van leidraden, specifieke bepalingen in de overeenkomst en modeldocumenten. Het delen van opgedane ervaring met aanpassingen op elementen van de methodiek (bijvoorbeeld anders omgaan met de interviews van sleutelfunctionarissen) draagt bij aan de ontwikkeling van een breed gedragen en gedegen aanpak bij de verschillende opdrachtgevers. Hiermee is de kwaliteit gestegen en wordt efficiënt gebruik gemaakt van de door de opdrachtgevers opgedane ervaringen. Door dit initiatief valt een betere klant- en stakeholderwaarde te verwachten.

Uniforme werkwijze prestatie meten.

Sinds 2012 is er gewerkt aan een uniforme wijze voor prestatie meten. Rijkswaterstaat, ProRail en het Rijsvastgoedbedrijf zijn momenteel bezig met een heroriëntatie om onderling informatie beter te onderbouwen en onderling beter uit te kunnen wisselen.

Inventariseren vervolgstappen komende periode:

De beide organisaties inventariseren een aantal kansen en mogelijkheden voor de verdere samenwerking in de toekomst: Gedacht wordt o.a.:

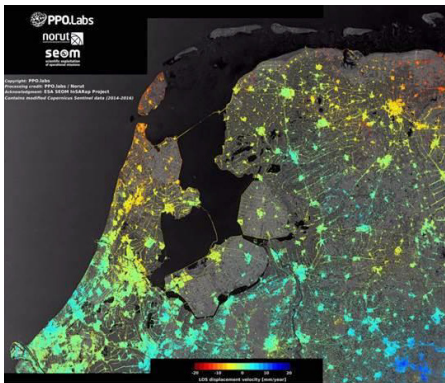
- Ontwikkelen van een strategie over Circulaire Economie en hoe dit op te nemen in inkoop;
- Kennisdeling leveranciersmanagement;
- Implementatie marktvisie;
- Kennisdeling IT Inkoop (bijeenkomst in Q3);
- Organiseren van een gezamenlijke kostendeskundige dag om kennis te delen, uit te wisselen en overeenkomsten te zoeken;
- Samenwerking op het gebied van 'onderbemande' techniekvelden zoals bijv. beweegbare bruggen op het gebied van Cost Engineering;
- Organiseren door ProRail van de landelijke kostendag met de G4 stedelijke IB's (Amsterdam, Rotterdam, Utrecht en Den Haag).

Thema 7 Innovatie

Samenwerking en uitwisseling van kennis bevordert het ontstaan van innovaties.

Onze ambitie is dan ook dit te versterken. Door gezamenlijk te communiceren en gezamenlijk op te treden in externe events, door samen te werken in en kennis uit te wisselen over de ontwikkeling en toepassing van concrete innovaties, en door in elkaars keuken te kijken en te leren van elkaars innovatie-aanpak.

INSAR

INSAR is een techniek van remote sensing waarbij de infrastructuur vanuit de ruimte nauwkeurig, regelmatig en non-invasief gevolgd kan worden om bijvoorbeeld de zetting vast te stellen. Hiermee is INSAR potentieel een nuttig instrument van o.a. de inframanager en omgevingsmanager. INSAR heeft ook beperkingen, qua resolutie en 'reflectiviteit', waardoor grootschalige inzet nog moeilijk van de grond komt.

Op initiatief van RWS en ProRail een workshop georganiseerd samen met enkele grote gemeentes, waterschappen, en provincies.

Verkend is het toepassingsgebied van INSAR en bekeken of er in gezamenlijkheid applicaties met 'business case' potentieel ontstaan. Het resultaat is meer bekendheid met INSAR technieken en er zijn samenwerkingsonderwerpen (bijv inkoop van data) en onderzoeksdoelen geformuleerd. Een eerste nieuwsbrief is rondgestuurd en eerste projecten zijn opgestart.

Een van de gemene delers was dat INSAR in een eerste fase zal toegepast worden in het kader van Informatie Gestuurd Werken of Veranderingsgericht Werken. Zo wordt er bijvoorbeeld een tool ontworpen waarmee we in de nabije toekomst het NAP veranderingsgericht gaan inmeten. Ook wordt er druk ingezet op onderzoek naar maaiveldaling. Om de kwaliteit van de insar-verwerking te verbeteren en grip te hebben op de kwaliteit van de deformatieproducten is RWS begonnen met het installeren van een landelijk netwerk van passieve reflectoren.

Toepasbaar maken vliegen met drones

Drones kunnen op diverse manieren efficiënt worden ingezet (conditie-bepaling van assets, vastleggen van locaties) maar blijft met betrekking tot implementatie "hangen" in de pilot-fase. Door de inzet van Drones te migreren van rule-based (luchtvaartwetgeving) naar risk-based en dit te verankeren bij wetgever en handhavers, lijkt een bedrijfseconomische implementatie toegankelijk te worden.

RWS/ ProRail, I&M, ILT en branche hebben een werkgroep opgericht om belemmeringen en risico's middels pilots te onderzoeken en de professionele inzet van drones beheerst mogelijk te maken.

Naast het toepasbaar maken van de drones zijn opnieuw diverse pilots uitgevoerd en is de kennis uitgewisseld. Om enkele te noemen: navigeren met drones in de directe nabijheid van het spoor; fotograferen van bovenleidingslijtage (niet mogelijk); bepaling restlevensduur bovenleiding-objecten (goed mogelijk).

Synchromodaal- en spoorgoederenvervoer

Met stakeholders in het goederenvervoer wordt in het samenwerkingsprogramma "Synchro-Gaming, Simulatie & Serious gaming spoorgoederenvervoer en synchromodaal vervoer met ketenpartijen" de voordelen van synchromodaal- en spoorgoederenvervoer verkend. Onder andere tijdens het Topsector Logistiek congres en op de Railtechbeurs 2017 is het spel gespeeld. Het spel blijkt een mooi middel om vanuit verschillende invalshoeken, belangen en organisaties gezamenlijk input te leveren en raakvlakken te leren kennen.

Thema's waar serious games verder voor worden ontwikkeld zijn: Verladers en logistieke dienstverleners; Corridormanagement; Logistieke concepten.

De aandacht zal uitgaan naar de rol van infrabeheerders in het logistieke proces van goederentransport en daarbij het optimaal benutten van de infrastructuur door samen met andere infrabeheerders (weg, water, spoor) synchromodaal naar de mogelijkheden op de verschillende netwerken te kijken.

GeluidsDiffractor

RWS en ProRail verzorgen gezamenlijk de testopzet voor een innovatieve geluidsafbuigende "steen/tegel/metalen constructie" ("de diffractor") die door een marktpartij (4Silence) is aangedragen. Doel is dat de systematiek van de ontwikkelde meetmethode en rekenregels voor geluidsreductie zoveel mogelijk toepasbaar zijn voor zowel de weg als het spoor. De ontwikkelkosten worden zo gereduceerd en validatie-uitkomsten zijn vergelijkbaar. Door deze afstemming voor testen en meten verloopt het proces efficiënter en hebben we beiden meer inzichten in de mogelijkheden.

Er traden complicaties op bij de beoogde testlocatie langs het spoor en bij de interpretatie van uitgevoerde geluidmetingen rondom de weg. De testlocatie is inmiddels ingericht en ook

zijn de additionele geluidmetingen langs de weg recentelijk uitgevoerd. Hoewel het afgelopen jaar nog niet gelukt is om vast te stellen tot welke geluidsreductie de diffractor leidt, zijn intussen essentiële stappen gezet om dit te gaan realiseren.

Infra Tech

Tijdens de Infra Tech 2017, het jaarlijkse nationale platform voor de hele infrastructuur met ca 550 exposanten en ruim 20.000 bezoekers, hebben ProRail en RWS in een gezamenlijke stand hun producten getoond. In een workshop hebben Marian Vrolijk (RWS Markt en Innovatie) en Chris Verstegen (Hoofd Innovatie ProRail) elk afzonderlijk een pitch gegeven over de aanpak van innovatie binnen de organisatie en zijn daarover vervolgens in gesprek gegaan met de aanwezigen.

Innovation Expo 2018

In het najaar 2018 vindt de volgende Innovation Expo plaats in Rotterdam. ProRail en RWS hebben de intentie uitgesproken om op de weg daar naar toe – de innovatie estafette – zoveel als mogelijk gezamenlijk op te treden om zo innovaties verder te brengen en de Innovation Expo tot een groter succes te maken.

Thema 8 Duurzaamheid

Duurzaamheid is sinds mei 2014 opgenomen in de Strategische Alliantie ProRail – RWS. RWS en ProRail wisselen kennis uit en ontwikkelen samen nieuwe aanpakken/oplossingen op het gebied van Duurzame Leefomgeving en Bedrijfsvoering. Hierbij ligt de nadruk op gedeelde ambities voor duurzame energie, energiebesparing en circulaire economie.

Opwekken duurzame energie PetaPlan

RWS en ProRail maken deel uit van Groene Netten, een coalitie van netwerkbeheerders. Deze coalitie heeft als doel een klimaat neutrale en circulaire infrasector. In januari is het eindrapport PetaPlan opgeleverd waarin geschetst wordt wat de potenties voor het opwekken van duurzame energie zijn. Tijdens de captainsmeeting Groene Netten in februari is besloten het PetaPlan als vertrekpunt te nemen en te leren van voorbeeldprojecten. In maart is er een presentatie gegeven voor de SER Borgingcommissie om de ambities toe te lichten. In mei is het regieteam geïnstalleerd dat de voorbeeldprojecten gaat monitoren en ondersteunen. Ook potentiële nieuwe projecten worden geïdentificeerd (ProRail en RWS)

bron: rijkswaterstaat.nl

Voor september 2017 wordt een intentieverklaring voorbereid. RWS, ProRail en de regionale netbeheerders bundelen hun kracht om een impuls te geven aan duurzame energieopwekking.

Verbetering CO2 prestatieladder

Vertegenwoordigers van ProRail en RWS werken samen met brancheverenigingen (NL ingenieurs, BN, MKB infra etc.) aan verdere verbetering van het systeem van de CO2 prestatieladder. Er zijn diverse werkgroepen waarin RWS en ProRail deelnemen: onder andere één gericht op het verkrijgen van meer onderscheidend vermogen bij aanbestedingen. ProRail heeft samen met RWS op 16 januari 2017 de Green Deal Duurzaam GWW 2.0 ondertekend.

Input nationale programma's en kennisplatforms rond klimaatadaptatie

ProRail en RWS trekken met elkaar op als het gaat om leveren van input voor de Nationale

Adaptatiestrategie die in december 2016 is vastgesteld en bij de input die wordt geleverd voor de rapportage van de voortgang van het Deltaprogramma (inclusief Vitaal en Kwetsbaar). In het kader van Klimaatbestendige netwerken vindt afstemming plaats. ProRail wordt uitgenodigd en is aanwezig bij de Community of Practice klimaat (adaptatie) van Rijkswaterstaat. RWS neemt deel als partner in een consortium voor Eu-H2020 proposal (climate resilience). ProRail wordt betrokken bij het formuleren van de case study die multimodaal van karakter is.

Stimuleren circulaire economie

ProRail en RWS hebben gezamenlijk deelgenomen aan de 'Zero Waste Coalition' door MVO Nederland. In september 2017 wordt er een circulaire samenwerkingssessie georganiseerd om zicht te krijgen op de gezamenlijke vraagstukken en concrete acties die kunnen worden uitgewerkt.

CEO meeting ProRail-RWS-Trafikverket

Ter voorbereiding van de CEO meeting in april hebben ProRail, RWS en Trafikverket hun duurzaamheidsambities uitgewisseld en in maart in klein comité een workshop georganiseerd.

Het komende jaar worden twee workshops georganiseerd om kennis en ervaring uit te wisselen. Een workshop vindt plaats in Nederland rond het thema energiebesparing en duurzame energie opwekking. Een tweede workshop vindt plaats in Zweden rond het thema duurzame instrumenten en monitoring.

Thema 9 Cyber Security en ICT

In 2015 is de strategische alliantie uitgebreid met Thema 9, Cybersecurity. ProRail en RWS willen elkaar versterken door kennis te delen over Cybercriminaliteit en andere bedreigingen van de infrastructuur en het delen van kennis over een veilige inzet van Procesbesturingssystemen.

In 2016 is ICT daaraan toegevoegd, want de ICT-onderdelen van beide organisaties bleken vergelijkbare uitdagingen te hebben die breder zijn dan alleen cybersecurity. Deze uitdagingen kunnen door het uitwisselen van kennis en ervaringen – en waar mogelijk samenwerken – effectiever en efficiënter worden aangepakt.

Onderzoek naar mogelijkheden samenwerking ICT

ProRail en RWS hebben het afgelopen jaar mogelijkheden op het gebied van: Security Operation Center (SOC), Geo Informatie Systemen, Big Data en Glasvezelnetwerken onderzocht. Op basis van het onderzoek is geconcludeerd dat samenwerking op de onderwerpen SOC en Glasvezelnetwerken direct goede kansen biedt voor zowel ProRail als RWS. Beide organisaties kunnen op efficiënte en effectieve wijze gebruik maken van elkaars productiemiddelen en knowhow. Op woensdag 5 juli hebben de thematrekkers commitment en capaciteit toegezegd om op deze onderwerpen concrete projecten te definiëren. Dit is door de CIO's van beide organisaties in september bekrachtigd.

Voor het SOC houdt dit concreet in dat ProRail RWS heeft gevraagd een assessment uit te voeren, waarbij wordt gekeken naar de sterke / zwakke punten en overeenkomsten / verschillen tussen ProRail en RWS. De uitkomst dient om een verdere dienstverlening vorm te kunnen geven.

Op het gebied van Glasvezelnetwerken bestaat bij beide partijen behoefte aan verbindingen ten behoeve van robuustheid en flexibiliteit, op locaties waar ze dat zelf niet hebben, maar de andere partij wel. Verschillende vormen van samenwerking op dit gebied worden onderzocht, van samen infra aanleggen tot de uitwisseling van vezelparen. In samenwerking met Alliander wordt momenteel het traject Afsluitdijk onderzocht, waar geen van de drie partijen momenteel eigen glasvezelverbindingen heeft.

Uitwisseling van kennis

ProRail en RWS hebben onder andere afspraken gemaakt over het meer frequent samenkomen van de CIO's / thematrekkers, het invullen van financiële en personele randvoorwaarden voor (pilot)projecten en het definiëren van concrete resultaten. Om deze strategische samenwerking zo goed mogelijk te benutten, worden de volgende stappen ondernomen:

- Investering in een goede bestuurlijke relatie tussen de ICT-organisaties van ProRail en RWS;
- Capaciteit van medewerkers toewijzen aan de samenwerking. Een dedicated team heeft de voorkeur, omdat uit het onderzoek naar mogelijkheden is gebleken dat de samenwerking strategische kansen biedt die alleen bij voldoende continuïteit benut kunnen worden;
- Het definiëren van concrete resultaten in termen van kostenreductie, effectiviteit en efficiency. Zo kan gestuurd worden op de meerwaarde die projecten en werkafspraken moeten opleveren.

Thema 10 Verkeersmanagement en Verkeersleiding

Ondanks de verschillen tussen verkeersmanagement voor de weg en het spoor, is er op operationeel vlak veel van elkaar te leren. Dit heeft zich geuit in een brochure, tool, workshops en diverse presentaties over de mogelijkheden van operationele samenwerking.

Brochure & Tool

Al meer dan twee jaar wordt er een brochure uitgegeven waarin de grote werken van RWS en ProRail worden aangegeven. Daarnaast is een tool ontwikkeld waarin de plannings van beide organisaties naast elkaar gelegd worden. Deze tool is inmiddels geïmplementeerd en beide organisaties werken er naar tevredenheid mee om de plannings op elkaar af te stemmen en eventuele conflicten in de planning vroegtijdig te detecteren en op te lossen.

Operationeel Verkeersmanagement

In het voorjaar van 2015 is een workshop operationeel verkeersmanagement gehouden. Er is op operationeel niveau contact gelegd en dat is positief bevonden (tussen onder andere weginspecteurs en wegverkeersleiders vanuit beide organisaties). Het streven is om het contact tussen de operationele medewerkers van RWS en ProRail structureel te borgen. In de afgelopen periode is op een aantal aspecten nader contact geweest en zijn ervaringen uitgewisseld.

Operationele samenwerking

Op 21 september 2016 wordt in Utrecht een vervolgssessie gehouden op de operationele samenwerking waarin diverse presentaties door RWS en ProRail aan elkaar worden gegeven over onder andere incidentmanagement, logistieke afwikkeling van het (trein/weg)verkeer en de flexibele inzet van mensen.

Thema 11 Omgevingswet

Tijdens de jaarlijkse vergadering tussen het Bestuur van ProRail en RWS op 4 april 2017 zijn afspraken gemaakt over de samenwerking op het onderwerp Omgevingswet. Binnen de Strategische Alliantie zijn een aantal onderwerpen benoemd die bij uitstek invulling geven aan het principe werken met en in de geest van de Omgevingswet. De volgende onderwerpen worden in 2017 nader uitgewerkt:

- Implementatie en communicatie (wat en hoe?) interne organisatie; allereerst zullen ProRail en RWS samen een impactanalyse bespreken – hoe pak je dit aan en wat is de diepgang van deze analyse?

- Digitalisering (aansluiting op het Digitale Stelsel Omgevingswet); denk aan het bouwen en aansluiten van het DSO, het digitaal in kaart brengen van het beperkingengebied en het bouwen van de informatiehuizen;
- Oefenen op een nieuw instrument uit de omgevingswet (bijv. dummy projectbesluit);
- Samenwerking met decentrale overheden op gebied van gecombineerde vergunningen en omgevingsplan.

De samenwerking tussen RWS en ProRail worden steeds intensiever. Alle onderwerpen worden uitgewerkt en zijn in verschillende stadia. Zo heeft bv op 18 augustus jl. een gesprek plaats gevonden tussen Inés Plasmans (Regiodirecteur Zuid) en Diana Beutink (HID ZN). Gesproken is over de manier waarop beide organisaties decentrale overheden benaderen en hoe beide organisaties op dit gebied van elkaar kunnen leren. Dit overleg krijgt een vervolg, waarbij een grotere afvaardiging van beide organisaties deel gaan nemen. Dit is in voorbereiding. Daarnaast staan dit najaar een aantal bijeenkomsten gepland met andere overheden en ProRail en RWS om met de dummy projectbesluit te gaan oefenen. Tevens zijn er gesprekken over hoe het projectbesluit zo in het DSO zou moeten komen.

Niet-Alliantie onderwerpen

Naast alle hiervoor beschreven samenwerkingsinitiatieven die in het kader van de Strategische Alliantie RWS en ProRail plaatsvinden, is er ook nog een aantal samenwerkingsverbanden te noemen die niet onder de governance van de alliantie vallen. In de hieronder genoemde gremia of projecten werken RWS en ProRail ook nauw samen met als doel om eenduidig op te treden richting markt, leerervaringen over en weer zo optimaal mogelijk te faciliteren en/of efficiency voordelen voor beide organisaties te realiseren:

- NeerlandsDiep (voorheen Rijksprojectenacademie);
- Project ZuidAsDok;
- Next Generation Infrastructure;
- Het Opdrachtgeversforum;
- Duurzaam GWW;
- Stichting Klimaatvriendelijk Aanbesteden & Ondernemen (SKAO);
- GEO-impuls.

Visualisatie Jaarrapport

Zie bijlage Jaarrapport 2016 – 2017, visualisatie van onderhavig Jaarrapport.

Colofon

Titel:
Jaarrapportage augustus 2016 – augustus 2017

Van:
Strategische Alliantie ProRail – RWS

Aan:
de Minister en Staatssecretaris van
Infrastructuur en Milieu

Auteurs:
Chantal Inia (ProRail) en Rindert van
Dalen (RWS)

Datum:
21 september 2017

Versie: 1.1

Status:
Definitief

Verantwoording:
De Strategische Alliantie brengt jaarlijks verslag uit aan het kerndepartement van het ministerie van Infrastructuur en Milieu over de bereikte resultaten van het afgelopen jaar en de planning voor het komende jaar. De rapportagecyclus loopt van augustus tot augustus. Onderhavige rapportage gaat over het 6^e jaar van het bestaan van de alliantie.

Uitgave

Uitgave Rijkswaterstaat en ProRail
September 2017
www.rijkswaterstaat.nl
www.prorail.nl

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

ProRail